

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی ، گروه جغرافیا

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش : برنامه ریزی توریسم

عنوان:

نقش بناها و یادمانهای تاریخی منطقه ۱۲ تهران در گردشگری شهری

استاد راهنما:

دکتر غلامحسین تکمیل همایون

استاد مشاور:

دکتر فاطمه ادیبی سعدی نژاد

پژوهشگر:

حسین فولادلو

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم بر:

پدرم که اسطوره ای ستودنی از تلاش محنتی ناپذیر است و موسسید کردتار و سفیدباشم

و

مادرم که چشم های پر فروغ و دستان پر مهرش همیشه نگران ماست و دعای بی آلایش روشن گر راهبان

و

همسر عزیزم که در طول این مسیر همراهم بود و محبت بی پایانش راهم را از من دریغ نکرد

تقدیر و تشکر

از استاد عزیز و بزرگوارم، جناب آقای دکتر غلامحسین تکمیل، بیا یون به پاس راهنمایی‌ها و محبت‌های بی‌دریغشان تشکر می‌نمایم که نه تنها

درس دانش، بلکه درس اخلاق و سنجیابی را در محضر ایشان آموختم

پاس بیگران تقدیم استاد ارجمند، سرکار خانم دکتر فاطمه ادیبی سعدی نژاد که مشاوره این پایان نامه را پذیرفتند و یاورم بودند

و از استاد عزیز و بزرگوار و مهربانم، سرکار خانم دکتر شیره تاج مدیر گروه رشته جغرافیای دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز تقدیر و تشکر

می‌نمایم که علاوه بر زحمات بی‌دریغ و فراوان در طول دوران تحصیل، زحمت داورى این پایان نامه را به عهده داشتند

باسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

- اینجانب حسین فولادلو دانش آموز خسته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۸۰۶۵۱۰۵۳۰۰ در رشته جغرافیا - برنامه ریزی توریسم که در تاریخ ۹۰/۰۶/۲۲ از پایان نامه خود تحت عنوان: نقش بناها و یادمانهای تاریخی منطقه ۱۲ تهران در گردشگری شهری با کسب نمره ۱۷/۵ و درجه بسیارخوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:
- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه‌های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
 - ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
 - ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه را داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
 - ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

تاریخ و امضاء

۹۰/۰۶/۲۲

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۰/۰۶/۲۲

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای / خانم حسین فولادلو از پایان نامه خود دفاع

نموده و با نمره.....۱۷.۵... بحروف بسیار خوب و با درجه بسیار خوب... مورد

تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۴	فصل اول : کلیات تحقیق
۵	۱-۱ مقدمه
۶	۲-۱ بیان مسأله
۹	۳-۱ اهمیت موضوع تحقیق
۱۰	۴-۱ هدفهای تحقیق
۱۰	۵-۱ پرسش های تحقیق
۱۰	۶-۱ فرضیه های تحقیق
۱۱	۷-۱ متغیرهای تحقیق
۱۱	۸-۱ پیشینه تحقیق
۱۳	۹-۱ قلمرو تحقیق
۱۳	۱۰-۱ روش تحقیق
۱۴	۱۱-۱ مراحل انجام تحقیق
۱۴	۱۲-۱ محدودیتهای تحقیق

عنوان

۱۶	فصل دوم : مبانی نظری تحقیق
۱۷	۱-۲ مقدمه
۱۷	۲-۲ واژه شناسی گردشگری
۱۹	۳-۲ پیشینه گردشگری
۲۰	۴-۲ انواع گردشگری
۲۲	۵-۲ گونه شناسی گردشگری
۲۳	۶-۲ تعاریف عملیاتی گردشگری
۲۵	۷-۲ اثرات و ارزشهای گردشگری
۲۶	۱-۷-۲ آثار سیاسی توسعه گردشگری
۲۷	۲-۷-۲ آثار اقتصادی توسعه گردشگری
۲۷	۳-۷-۲ اقتصاد ملی و توسعه گردشگری
۲۸	۴-۷-۲ اقتصاد بین المللی و توسعه گردشگری
۲۸	۵-۷-۲ آثار و تبعات مثبت و منفی گردشگری بر اقتصاد
۲۹	۶-۷-۲ اثرات توسعه گردشگری بر محیط زیست
۳۰	۸-۲ آثار اجتماعی - فرهنگی توسعه گردشگری
۳۱	۹-۲ تشکیلات گردشگری

۳۲	۱۰-۲ مفهوم توسعه
۳۲	۱-۱۰-۲ توسعه پایدار و گردشگری
۳۳	۲-۱۰-۲ بررسی توسعه پایدار گردشگری در شهر تهران
۳۴	۱۱-۲ نقش شهرها در جذب گردشگر داخلی و خارجی
۳۵	۱۲-۲ نقش بناها و یادمانهای تاریخی
۳۶	۱۳-۲ تعریف و تعیین منطقه تاریخی در شهر
۳۷	۱۴-۲ شهرداری منطقه تاریخی شهر
۳۷	۱۵-۲ گردشگری شهری
۳۸	۱-۱۵-۲ عناصر اولیه گردشگری شهری
۳۹	۱۶-۲ موزه‌ها مهمترین جاذبه توریستی شهرها
۳۹	۱۷-۲ بازاریابی موزه‌ها
۳۹	۱۸-۲ انواع موزه‌های شهری
۳۹	۱- ۱۸-۲ موزه‌های تاریخی و باستان‌شناسی
۴۰	۲- ۱۸-۲ موزه‌های فضای باز
۴۰	۳- ۱۸-۲ موزه‌های مردم‌شناسی
۴۰	۴- ۱۸-۲ کاخ موزه‌ها
۴۰	۵-۱۸-۲ موزه‌های هنری

- ۴۰ ۶-۱۸-۲ موزه علوم و تاریخ طبیعی
- ۴۱ ۷-۱۸-۲ پارک موزه ها
- ۴۱ ۸-۱۸-۲ موزه های نظامی
- ۴۱ ۱۹-۲ تاسیسات گردشگری شهری
- ۴۲ ۲۰-۲ هتل
- ۴۲ ۱-۲۰-۲ انواع هتل های شهری در جهان
- ۴۳ ۲۱-۲ دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی
- ۴۳ ۱-۲۱-۲ انواع دفاتر خدمات مسافرتی در شهر های ایران بر اساس نوع فعالیت
- ۴۵ فصل سوم : بررسی ویژگی های جغرافیایی منطقه ۱۲ شهرداری تهران
- ۴۶ ۱-۳ جغرافیای طبیعی تهران
- ۴۶ ۱-۱-۳ موقعیت جغرافیایی ، حدود و وسعت
- ۴۶ ۲-۱-۳ ویژگی اقلیم شهر تهران
- ۴۷ ۳-۱-۳ میزان بارش در تهران
- ۴۷ ۴-۱-۳ منابع آب تهران
- ۴۸ ۵-۱-۳ دما
- ۴۹ ۶-۱-۳ باد
- ۴۹ ۷-۱-۳ خاک و پوشش گیاهی

۵۰	۳-۱-۸ حیات جانوری
۵۰	۳-۲ ویژگی های جمعیتی تهران
۵۱	۳-۳ ویژگیهای اقتصادی تهران
۵۱	۳-۴ صنایع و معادن
۵۲	۳-۵ تاریخچه شهر تهران
۵۳	۳-۶ شکل گیری تهران
۵۴	۳-۷ تهران به روایت سیاحان اروپایی
۵۴	۳-۷-۱ سفر نامه کلاویخو
۵۴	۳-۷-۲ سفرنامه پیترو دلاواله
۵۴	۳-۸ طهران تا تهران
۵۴	۳-۸-۱ تهران در عصر شاه طهماسب
۵۵	۳-۸-۲ تهران در عصر آقا محمد خان قاجار
۵۶	۳-۸-۳ تهران در عصر ناصر الدین شاه
۵۷	۳-۸-۴ تهران در زمان حکومت پهلوی اول و دوم
۵۸	۳-۹ موقعیت جغرافیایی منطقه ۱۲
۵۹	۳-۱۰ محدوده جغرافیایی منطقه ۱۲
۶۲	۳-۱۱ ویژگیهای اقلیمی و طبیعی منطقه ۱۲

۶۳	۱۲-۳ ویژگی های جمعیتی منطقه ۱۲
۶۴	۱۳-۳ ویژگی های اقتصادی منطقه ۱۲
۶۴	۱۴-۳ بازار بزرگ
۶۵	۱۵-۳ گردشگری تاریخی منطقه ۱۲
۶۶	۱۶-۳ اماکن فرهنگی
۶۶	۱-۱۶-۳ موزه ایران باستان
۶۷	۲-۱۶-۳ موزه آبگینه و سفالینه
۶۸	۳-۱۶-۳ موزه استاد صبا
۶۹	۴-۱۶-۳ موزه پست و تلگراف
۷۰	۵-۱۶-۳ موزه کاخ گلستان
۷۱	۶-۱۶-۳ موزه سیزده آبان
۷۱	۷-۱۶-۳ موزه جواهرات ملی
۷۳	۸-۱۶-۳ موزه هنر های ملی ایران
۷۳	۹-۱۶-۳ موزه شهید رجایی
۷۴	۱۰-۱۶-۳ موزه شهید چمران
۷۵	۱۱-۱۶-۳ موزه عبرت
۷۶	۱۲-۱۶-۳ موزه صلح

- ۷۷ ۳-۱۶-۱۳ موزه ملی ملک
- ۷۷ ۳-۱۶-۱۴ موزه نقاشی پشت شیشه
- ۷۸ ۳-۱۶-۱۵ تماشاخانه سنگلج
- ۷۹ ۳-۱۷-۱۷ اماکن تاریخی
- ۷۹ ۳-۱۷-۱ عمارت مسعودیه
- ۸۰ ۳-۱۷-۲ کاروانسرای خانات
- ۸۰ ۳-۱۷-۳ خانه قوام الدوله
- ۸۲ ۳-۱۷-۴ خانه اشرف الملوک امینی (فخر الدوله)
- ۸۲ ۳-۱۷-۵ خانه دبیر الملوک
- ۸۳ ۳-۱۷-۶ خانه معتمد السلطنه
- ۸۳ ۳-۱۷-۷ خانه سلطان بیگو شجاعی (خانه محله ناصر خسرو)
- ۸۴ ۳-۱۷-۸ خانه ایت ا... ایروانی (فرهنگ خانه)
- ۸۵ ۳-۱۷-۹ خانه کامبیز (خانه فرهنگ امامزاده یحیی)
- ۸۵ ۳-۱۷-۱۰ خانه هفت تن
- ۸۶ ۳-۱۷-۱۱ زادگاه دکتر حسابی
- ۸۶ ۳-۱۷-۱۲ خانه امام جمعه
- ۸۷ ۳-۱۷-۱۳ خانه اتحادیه

- ۸۷ ۳-۱۷-۱۴ خانه ملک
- ۸۸ ۳-۱۷-۱۵ خانه مستوفی الممالک
- ۸۹ ۳-۱۷-۱۶ خانه موتمن الاطباء
- ۸۹ ۳-۱۷-۱۷ خانه مشیر الدوله پیرنیا
- ۹۰ ۳-۱۸ اماکن تاریخی - آموزشی
- ۹۰ ۳-۱۸-۱ مدرسه دارالفنون
- ۹۱ ۳-۱۸-۲ مدرسه فیروز بهرام
- ۹۱ ۳-۱۹ بقاع متبرکه و امامزادگان
- ۹۱ ۳-۱۹-۱ بقعه امام زاده زید
- ۹۲ ۳-۱۹-۲ بقعه پیر عطا یا عطار
- ۹۲ ۳-۱۹-۳ بقعه هفت دختران
- ۹۳ ۳-۱۹-۴ بقعه امامزاده سید اسماعیل
- ۹۳ ۳-۱۹-۵ بقعه امامزاده یحیی
- ۹۴ ۳-۱۹-۶ بقعه امامزاده سید ناصرالدین
- ۹۴ ۳-۱۹-۷ بقعه امامزاده روح ا...
- ۹۵ ۳-۱۹-۸ بقعه امامزاده سیدولی
- ۹۵ ۳-۱۹-۹ بقعه امامزاده اسحق

- ۹۶ ۳-۱۹-۱۰ بقعه چهل تن
- ۹۶ ۳-۱۹-۱۱ بقعه امامزاده ابراهیم
- ۹۶ ۳-۱۹-۱۲ بقعه امامزاده هفت تن
- ۹۶ ۳-۱۹-۱۳ بقعه سر قبر آقا
- ۹۷ ۳-۲۰-۲۰ اماکن فرهنگی - مذهبی
- ۹۷ ۳-۲۰-۱ مسجد و مدرسه قنبر علیخان
- ۹۷ ۳-۲۰-۲ مسجد و مدرسه خان مروی
- ۹۸ ۳-۲۰-۳ مسجد و مدرسه فیلسوف الدوله
- ۹۹ ۳-۲۰-۴ مسجد و مدرسه حاج ابوالفتح (فتحیه)
- ۹۹ ۳-۲۰-۵ مسجد و مدرسه کاظمیه
- ۹۹ ۳-۲۰-۶ مسجد و مدرسه سپهسالار قدیم (شهید بهشتی)
- ۱۰۱ ۳-۲۰-۷ مسجد و مدرسه حکیم باشی
- ۱۰۲ ۳-۲۰-۸ مسجد و مدرسه معمار باشی
- ۱۰۲ ۳-۲۰-۹ مسجد و مدرسه معیر الممالک
- ۱۰۳ ۳-۲۰-۱۰ مسجد و مدرسه شیخ عبد الحسین
- ۱۰۴ ۳-۲۱-۲۱ اماکن مذهبی
- ۱۰۴ ۳-۲۱-۱ مسجد جامع عتیق

- ۱۰۴ ۳-۲۱-۲ مسجد هدایت
- ۱۰۵ ۳-۲۱-۳ مسجد قندی
- ۱۰۵ ۳-۲۱-۴ مسجد و منار پامنار
- ۱۰۶ ۳-۲۱-۵ مسجد سید عزیزالله
- ۱۰۶ ۳-۲۱-۶ مسجد امام خمینی-سلطانی-شاه (ملکانی)
- ۱۰۸ ۳-۲۱-۷ مسجد فخر الدوله
- ۱۰۸ ۳-۲۱-۸ حسینیه سادات اخوی
- ۱۰۹ ۳-۲۱-۹ سقاخانه ظهیر الاسلام
- ۱۰۹ ۳-۲۱-۱۰ کلیسای طاطاوس
- ۱۱۰ ۳-۲۱-۱۱ کلیسای سورپ گتورک
- ۱۱۰ ۳-۲۱-۱۲ کلیسای حضرت مریم
- ۱۱۱ ۳-۲۱-۱۳ کلیسای پطروس
- ۱۱۱ ۳-۲۱-۱۴ معبد آدریان
- ۱۱۲ ۳-۲۲-۲۲ اماکن و میادین تاریخی
- ۱۱۲ ۳-۲۲-۱ بانک ملی بازار
- ۱۱۲ ۳-۲۲-۲ بازار بزرگ تهران
- ۱۱۳ ۳-۲۲-۳ بازارچه صنایع دستی پاساز پروانه(جمعه بازار منطقه ۱۲)

۱۱۴	۳-۲۲-۴ میدان ارک
۱۱۵	۳-۲۲-۵ پارک شهر
۱۱۵	۳-۲۲-۶ سردر باغ ملی
۱۱۶	۳-۲۲-۷ میدان مشق
۱۱۷	۳-۲۲-۸ کوچه مروی
۱۱۹	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از مدل SWOT
۱۲۰	۴-۱ مقدمه
۱۲۱	۴-۲ معرفی تحلیل SWOT
۱۲۲	۴-۳ تعاریف نقاط قوت و ضعف و فرصتها و تهدیدات
۱۲۳	۴-۴ قواعد حاکم بر ماتریس تحلیلی SWOT
۱۲۴	۴-۵ مراحل انجام آنالیز SWOT
۱۲۴	۴-۶ بررسی محیطی
۱۲۵	۴-۷ تدوین راهبردها
۱۲۷	۴-۸ عوامل داخلی مؤثر بر گردشگری در منطقه مطالعه شده
۱۲۸	۴-۹ عوامل خارجی مؤثر بر گردشگری در منطقه مطالعه شده
۱۲۹	۴-۱۰ تحلیل SWOT از منابع و جاذبه های توریستی منطقه
۱۲۹	۴-۱۰-۱ عوامل درونی

- ۱۳۰ ۴-۱۰-۲ عوامل بیرونی
- ۱۳۱ ۴-۱۰-۳ استراتژی ها و راهبردها در بخش منابع و جاذبه ها
- ۱۳۴ ۴-۱۱ تحلیل SWOT از زیرساختها و تأسیسات مرتبط با توریسم منطقه
- ۱۳۴ ۴-۱۱-۱ عوامل درونی
- ۱۳۵ ۴-۱۱-۲ عوامل بیرونی
- ۱۳۵ ۴-۱۱-۳ استراتژی ها و راهکارها در بخش تأسیسات توریستی
- ۱۳۸ ۴-۱۲ تحلیل SWOT از مدیریت و نیروی انسانی در بخش توریسم منطقه
- ۱۳۸ ۴-۱۲-۱ عوامل درونی
- ۱۳۹ ۴-۱۲-۲ عوامل بیرونی
- ۱۳۹ ۴-۱۲-۳ استراتژی ها و راهبردها در بخش مدیریت و نیروی انسانی
- ۱۴۳ ۴-۱۳ تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها در سه بخش منابع و جاذبه ها، زیر ساختها و تأسیسات، مدیریت و نیروی انسانی
- ۱۴۴ فصل پنجم: آزمون فرضیات، نتیجه گیری و پیشنهادات
- ۱۴۵ ۵-۱ مقدمه
- ۱۴۵ ۵-۲ آزمون فرضیات
- ۱۴۹ ۵-۳ نتیجه گیری

۱۵۱	۵-۴ ارائه پیشنهادات
۲۰۹	فهرست منابع فارسی
۲۱۲	فهرست منابع لاتین
۲۱۳	فهرست منابع اینترنت
۲۱۵	چکیده انگلیسی

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۲۶	۱-۲ تبعات سیاسی مثبت و منفی گردشگری
۲۹	۲-۲ جدول اثرات محیط زیستی توسعه گردشگری
۱۵۳	۳-۱ جدول اماکن تاریخی منطقه ۱۲ شهرداری تهران
۱۲۸	۱-۴ جدول ماتریس های مورد استفاده در روش تحلیل SWOT
۱۳۳	۲-۴ جدول ماتریس راهبردها و راهکارهای توسعه توریسم منطقه ۱۲ شهرداری تهران، بخش منابع و
	جاذبه ها
۱۳۷	۳-۴ جدول ماتریس راهبردها و راهکارهای توسعه توریسم منطقه ۱۲ تهران، بخش تأسیسات و
	زیر ساختها
۱۴۱	۴-۴ جدول ماتریس راهبردها و راهکارهای توسعه توریسم منطقه ۱۲ شهرداری تهران، بخش
	مدیریت و نیروی انسانی